

Arnoseris minima

Klubbfibbla



EN
Starkt hotad (EN)
B2ab(i,ii,iii,iv,v)c(iv)

Klass: Magnoliopsida (tvåhjärtbladiga blomväxter), **Ordning:** Asterales (asterordningen), **Familj:** Asteraceae (korgblommiga), **Släkte:** *Arnoseris* (klubbfibblor), **Art:** *Arnoseris minima* - klubbfibbla (L.) Schweigg. & Körte
Synonymer:

Kännetecken

Klubbfibblan är en ettårig, vårgroende, 0,5–2,5 dm hög ört. Rosettbladen är spatellika och grovt tandade. Antalet stjälkar kan variera liksom grenigheten. Stjälken är bladlös, nedtill smal och rödaktig för att bli klubblikt uppsväld och ihålig under korgarna, vilket gett arten dess svenska namn. Blomkorgarna är små, ca 1 cm vida med blekgula blommor. Blomningen sker i juli-september. Frukterna är 1,5–2,3 mm långa, femkantiga och saknar pensel. Efter blomningen hårdnar holkfjällen till en urnlik bildning, ur vilken frukterna så småningom skakas ur.

Utbredning och status

Klubbfibblan är nu känd från Skåne, Blekinge, Öland, Småland, Halland och Västergötland. På Öland, i Halland, Västergötland och Småland är antalet aktuella lokaler få. Tidigare är den också tillfälligt funnen på ruderatmark upp till Ångermanland. Arten minskar starkt i hela utbredningsområdet. I Norge och Finland saknas den. I Danmark är den sällsynt på öarna men vanligare på Jylland. Arten är en sen inkomling till Norden, troligen införd under 1700-talet. Den hör hemma i Europa, främst från Polen till Frankrike, och är införd i Nordamerika, Australien och Nya Zeeland.

Ekologi

Klubbfibblan växer i främst i kalkfattiga, sandiga åkrar, men även i grustag, på jordhögar, sandiga torrbackar mm.

Hot

Trädesbrukets upphörande och igenplantering av sandfält är allvarliga hot. Även ogräsmiddel och gödsling påverkar förmodligen arten negativt.

Åtgärder

I åkrar med klubbfibbla bör man försöka bevara den genom att t ex lämna åkerkanterna ogödslade och fria från bekämpningsmedel. Förekommer den på sandmark är det en fördel med en mild störning så att vegetationen inte tillåts att sluta sig, arten är konkurrenssvag. Ett långsiktigt bevarande bör även inbegripa odling i allmogeåkrar, botaniska trädgårdar etc samt fröförvaring i genbank. Artens biologi bör studeras ytterligare och den bör övervakas av floraväktare. Ett åtgärdsprogram för klubbfibbla (åkerogräs) ska upprättas och det kommer att ge förslag på lämpliga åtgärder.

Övrigt

Utländska namn – NO: Klubbekorg, DK: Svineøje, FI: Kultakaunokki, GB: Lamb's Succory.

Naturvård

Åtgärdsprogram: Fastställt

Litteratur

- Andersson, U.-B. & Gunnarsson, T. 2006. Floraväktarrapport 2005 Ölands botaniska förening. *Krutbrännaren* 15 (1): 3–49.
- Anonym 1996. Floraväktarverksamheten i Skåne. Årsrapport 1995. *Lunds Botaniska Förening. Medlemsblad* 1996 (1): 5–52.
- Anonym 1997. Floraväktarverksamheten i Skåne. Årsrapport 1996. *Lunds Botaniska Förening. Medlemsblad* 1997 (1).
- Edqvist, M. & Rühling, Å. 1996. Floraväktarverksamheten i Småland. Årsrapport 1995. *Parnassia* 9 (1) 4–15.
- Georgson, K. m fl 1997. *Hallands flora*. Lund Hultén, E. (red.) 1958–60. *Vår svenska flora i färg*. Stockholm.
- Hård av Segerstad, F. 1924. Sydsvenska florans växtgeografiska huvudgrupper. Malmö.
- Jessen, K. & Lind, J. 1922–1923. Det Danske Markukrudts Historie. Det kgl. Danske Videnskabernes Selskabs Skrifter, naturv. og mathem. Afd. 8 Række. VIII. København.
- Johansson, L. 1999. Rödlistade kärlväxter i Blekinge. Länsstyrelsen Blekinge län.
- Knutsson, T. m fl 1997. Försvunna, hotade och sårbara kärlväxter på Öland. *Krutbrännaren*. Suppl. 2.
- Lindman, C. A. M. 1964. Nordens flora 3. Wahlström & Widstrand. Stockholm.
- Kraft, J. 1996. Floran i Landskrona kommun. Lund.
- Mattiasson, G. 2006. Skånes hotade åkerogräs. *Bot. Not.* 139 (3): 11–21.
- Pedersen, A. 1961. Kurvblomsternes udbredelse i Danmark (ekskl. Hieracium og Taraxacum). *Bot. Tidsskr.* 57: 81–289.
- Rühling, Å. 1997. Floran i Oskarshamns kommun. Lund.
- Sahlin, E. 2005. Floraväktarverksamheten i Västergötland. Årsrapport 2004. *Calluna* 22 (2): 1–49.
- Suominen, J. 1979. The grain immigrant flora of Finland. *Acta Botanica Fennica* 111.
- Thorell, M. 1991. Om ett fynd av klubbfibbla *Arnoseris minima* i Habo. *Calluna* 8 (2): 17–19.

Författare

Roger Svensson & Göran Thor 1994. Rev. Margareta Edqvist 2006. ©ArtDatabanken, SLU 2005.